

Arany Korszak

A TENY A REMÉNY ÉS A MEG
GYŐZŐDESEN ALAPULÓ FOLYÓ
IRAT

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1938 évi április hó 7-én.
Erdélyi Hírlap * 7-ik szám.

Megjelenik havonta kétszer
Cluj—Kolozsváron, Strada
No. Filipescu 10. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
1 évre 75 Lei
6 hónap 40 Lei
Egy példány ára 3 Lei

III. évfolyam. 1924 április 6. 7-ik szám.

AZ „ARANYKORSZAK“ TARTALMA:

VALLÁS ÉS FILOZÓFIA

<i>Nagypéntek</i>	103
<i>A civilizáció útja</i>	99-102
<i>Kérdések és feleletek</i>	112

TERMÉSZETTUDOMÁNY

<i>A vulkánról</i>	104-105
<i>Dr. Ábráms és az electronelmélet</i>	106-108

FELFEDEZÉSEK

<i>Az oriásokról szóló tudósítás megerősítést nyer</i>	109
--	-----

BCU Cluj / Central University Library Cluj

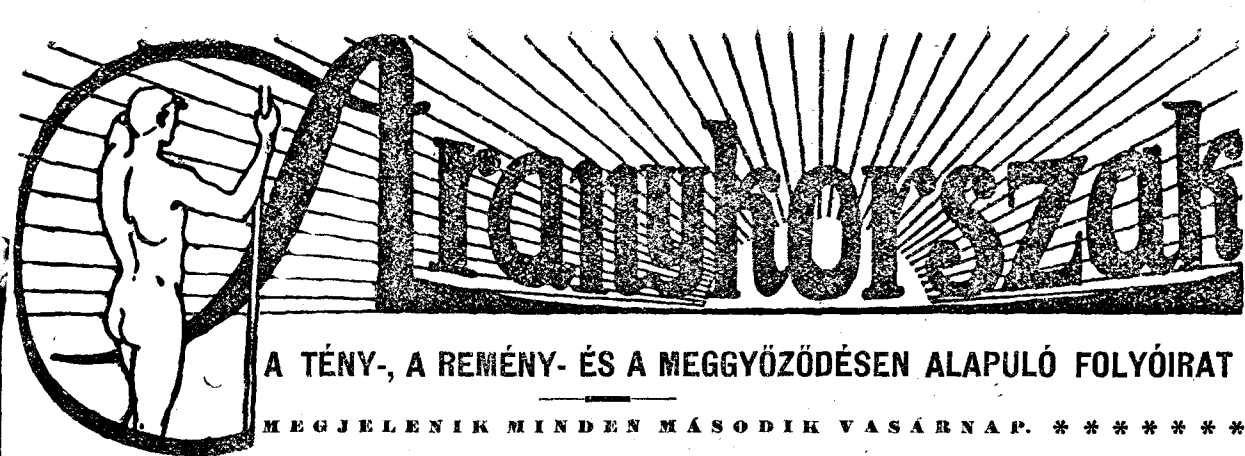
Megjelenik minden második vasárnapon
Strada N. Filipescu 10. — Telefon 100

Szerkeszti Falusvári

Előfizetési ára: egy évre
fél évre

Egyes szám ára
Csehszlovákiában egy évre 20 esk.

Levelezés és előfizetés e címre
adandók Aranykorszak
Str. N. Filipescu 10. . . Cluj-Kolozsvár

III. Évfolyam.

1924. Április 6. vasárnap

7. szám

A CIVILIZÁCIÓ ÚTJA

CSAK álom volt!—Az 1924-ik év elején vagyunk.—Ugy éreztem, mintha egy nagyon barátságosan völgyben volnék, olyan heiyen, ahol a borzalom és a halál árnyéka honol.

Sötét, fekete felhők és sűrű, szürke köd takar el mindent a látás elől, úgy hogy nem tudtam tisztába jönni ezzel a különös hellyel.

Csak néha-néha villámszerű megvilágításban tudtam egyet-mást felismerni, és ilyen pillanatokban azután láttam—embernyöszörgést, küzdő tömegeket, vad össze-visszaságot!

Hirtelen egy nagy ráncos köpenybe burkolt alak lépett elé. Nyomban megnyugtatóan hatott rám és az az é zése támadt, mintha valaki meg akarna nekem magyarázni azokat a titokzatos dolgokat, amelyekre szemem rászégeződött. Arca nyugodt vonásaival és éles szemével lebilincsel. Tekintete megerősített és megvigasztalt. A félelem eltűnt és bizalom töltött el. Erre bátorságot veszek és megkérdezem ennek az embernek a nevét és annak a helynek a nevét, ahol vagyok. Mély, tiszta hangon felelt:

„En vagyok az Igazság és ez a nevem és mi az élet útján vagyunk. Elöttünk a jövő, mögöttünk a múlt és itt ahol éppen állunk, van a jelen“.

De mit jelent ez a zaj és ez az összevisszaság? Kérdelem tovább.

„Ez a civilizáció útja“, hangzik a biztos válasz, ez az emberiség haladása napjainkban. Mivel melletteked vagyok, hát azonnal meg fogod érteni, hogy mi történik itten. Am mindenekelőtt tekints a múltba.

Erre szememet a ködös távolba irányítottam, amelyet eleinte pillantottam meg. Azonban most már mindent sokkal világosabban láttam.

Igazság cimbora, magyarázta nekem, hogy azok a dolgok, amiket látok, a világtörténelem és a világonos fejlődést mutatják. Csodálattal pillantottam meg a történelem sok nagyjait, akik egykor ragyogva élöléptek és most rosszkedvűek és jelentéktelenek voltak, egyesek közülök pedig teljesen el is tűntek, helyükbe pedig sokkal könnyebb fajsúlyu, eddig soha észre sem vett alakok léptek. Még sok korszakalkotó esemény is minden

tekintetben jelentéktelennek látszott. Majd egy kis dombot láttam, amelyen az élet nagy útja vezet keresztül. Ott aztán olyasmi bilincselte le a tekintetemet, ami egész bensőmet megrázta.

A keskeny, tövises ösvényen, amely a dombra felkapaszkodott, egy ember haladt. Nehezen ment fel a hegynek. A vállán egy fekete keresztet vitt, amely majdnem lehozta a földre. Főnségesen királyi, azonban kegyetlen tövisekkel összeszaggett homlokáról csurgott a vér. Mikor feljutott, árnyszerű alakok rohantak reá. Erre félelmetes kalapácsütéseket hallottam és azután láttam, hogyan állítanak fel egy keresztet egy reászegezett emberrel. Világosan hallottam a csöcselék gunyolódását; nagyon mélyen, nagyon fájdalmasan érintett ez a dolog.

Igazság cimbora szomorúan sugta a fülembe: „Ez a fájdalom embere“. És mindjárt megtudtam, hogy a világmindenség legnagyobb, legmegindítóbb tragédiájának voltam a szemtanúja. Az okatlan nép megölte az Igazságot, aki eljött, hogy őt megváltsa.

A végtelen hosszú úton bárhová fordult is a szemem, nagyembertömegeket láttam, akik hosszú processziókban vonultak el. Egyidejűleg tőlem nem messze megpillantottam egy utat elzáró hatalmas kaput a következő felirattal: „Halál!“ Ki a múltból, a jelenen keresztül, azután a halálkapuban eltűnve vezetett a sokat magasztalt civilizáció útja! Erre eszembe jutottak annak a szavai, akit a keresztben meghalni láttam: „En halott voltam és ime élek!“

Ő maga is átment a halál kapuján és győzedelmeskedhetett ezen a hatalmas ellenségen, mert sikerült őt legyűrnie. Ez az egyetlen reménycsillag, amely megszámlálhatatlan ezreknek világít, akiknek ezen a félelmes kapun kell átmenniök.

„Tekints most a jelenbe“—mondja nekem az Igazság—„itt megtanulod az élet legértékesebb tanításait, mialatt a civilizáció gyümölcsét megfigyeled. Évezredek óta azon fáradoztak az emberek, hogy elérjék a legmagasabb célt, a tökéletességet. Arról ábrándoztak, hogy ők, akik az élő lények legmagasabb rendjét képviselik és a

naponta növekedő tudás folytán olyan bölcses-séggel és olyan értelemmel vannak kitüntetve, amilyenről a régebbi időben még csak nem is álmodhattak, most eljutottak addig a pontig, amikor az élet legvégső titkába fognak behatolni, hogy

uraivá legyenek a halálnak és az emberi sorsnak. Am figyeld meg közlebről az emberi észegyzelmét. Végignézek a nagy, széles úton, amely előttem terül el. Hogyan nézett ez ki?

Elvonult előttem az emberi haladás hatalmas panorámája. Sietve rohanna, mintha mindenki minél hamarabb akarná elérni a halálkapuját, megszámlálhatlan ezren száguldottak végig előttem, mitsem törődve azzal, hogy mi ment végbe körülöttük. Azonban félelem és ijedség rajzolódott rá minden arcra, amint a cél láthatóvá lett. Kétségbeesetten védekeztek a szegények a nagy emberfal ellen, amely kéréletlenül a borzalom kapuja felé és abba befelé kergette. Rémülettől eltelve keresték a segítséget magasra emeltkönyörgő karokkal. Aranyat és drágakövet ígértek, hogy vigyék el őket a borzalom e helyétől: de

hiába! Egyik a másik után szorítottatott be és szüntelenül örült futással követték őket a többiek. Ugy látszott, hogy a multban ez a menet lassabb lett volna, ámde most annál nagyobb, egyre fokozódó sebességgel kellett a halál torkába rohanni. Mikor az egész dolog tisztábban volt kivehető, egy bizonyos szimmetrikus rendet figyeltem meg ezen a nagy menetben. Mintha bizonyos csoportokra vagy ezredekre lett volna felosztva. Egyszerre csak rettenetes embertolongást láttam. Minden arcon ott volt a rémület. Nyílt sebek, fájdalomtól eltorzult emberi arcok meredtek elém. Irtózatossá zavar keletkezett; az egyik seregrész harcolt

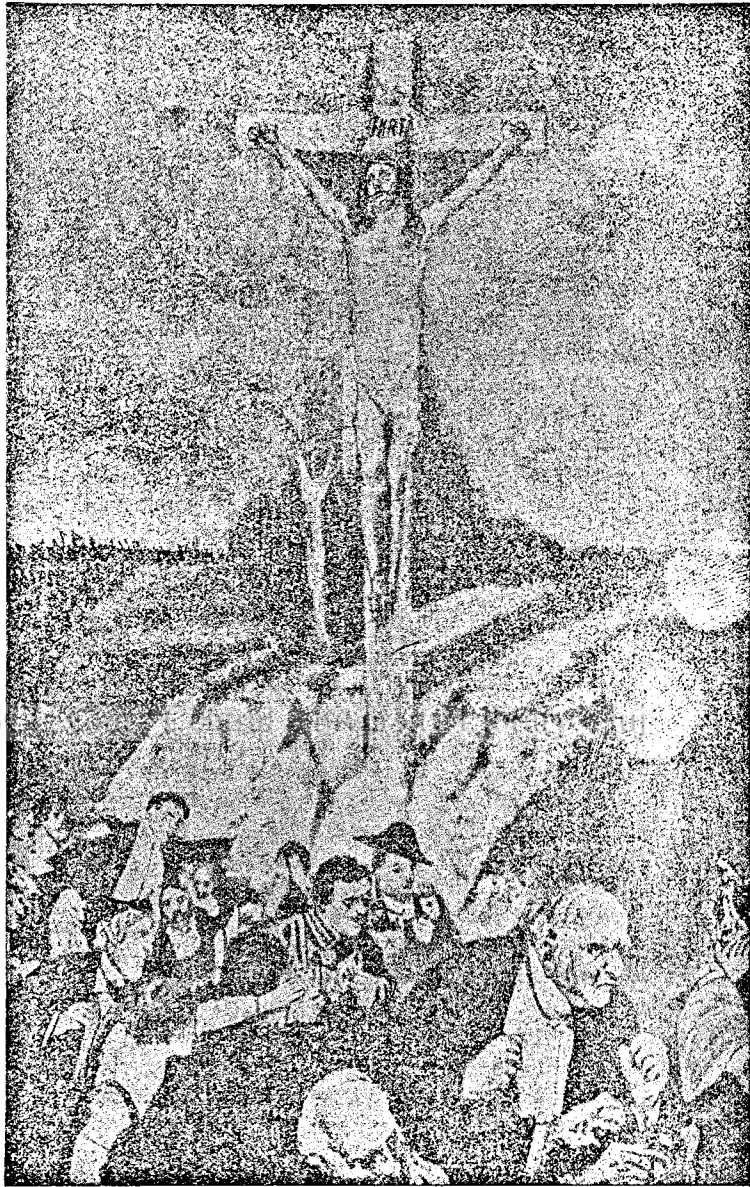
a másik ellen, nemzet, nemzet ellen támadt – világháború kellős közepében álltam. Ismét félelmet és rémületet láttam. A halál ragályos, számtalan áldozatot vágott le kaszájával és a vérség kísértete más száz meg száz ezreket fojtott

meg. Mindenütt ameddig a szemem látott a halál és a nyomorok milliárdjai között egy másik menet következett: élén egy kis fekete lobogóval. Rajta a felirat:

„Öngyilkos sereg 1923-ban.“

Félelmeim ájultan a félelemből láttam, hogy a sok ezer öngyilkos között sok volt gyermek. Igazán cimbora, m élyen szomorú hangon mondotta nekem: „Látod a sokat elpusztított civilizáció gyümölcsseit? Ezek egy hatalmas szörnyűségre menő sereg következték: a szörnyűségek megpróbáltatásainak élvezőinek a miliónjai.“

Ugrálva, gesztusokkal, örültek a szememben, az örületeikkel terheltek erre, egyesek tomboló örömből mások sietve az öngyilkosok sorába álltak be, mely látása teljesen megremegtetett bennem. Végül nekem látszott, hogy ez a sereg és az azt hittem, hogy már véget ér, akik

KÜZDELEM FÖLDI CÉLOKÉRT

ujcsoportok töltötték meg az utcát. Ellenállhatatlan kényszer űzte, hajtotta őket, többen közülük a teletet jelentő öltözetet viseltek, nagyrésztük tagjai hatatlanul a magasabb társadalmi osztályhoz tartozott, míg a főtömeg a széles néprétegből került ki. Kivétel nélkül valamennyien attól a vágytól hajtattak, hogy seregüket folytonosan meggyobbitsák. Mily rettenetes szüret a civilizáció „fájáróll“ Láttam azután álmomban az 1923-évi további számtalan szerencsétlen áldozatos szétzört seregét: megtört, lelógó tagokkal vándoroltak el. Életüket sokan a vasuton, autókon, vonatokban, kőbányákban és gyárakban veszítették

el. Sok százezerre rugott azok száma, akik a „civilizáció“ rohanó emelkedését váratlanul az életükkel fizették meg és szálltak sirba. Ehhez a menethez csatlakozott a „megnyomorított gyermekek“ serege, akiknek szülei gyárakban dolgoznak és legdrágább kincsüket, drága gyermeküket születésük pillanatától kezdve elhanyagolják, míg mások hiányos táplálkozás, szerencsétlen körülmények, meg nem felelő környezet és szerető ápolás hiánya folytán lesorvadnak és meggyomorodnak. Ezekhez hozzá kell számítani azt a sok-sok ezer gyermeket, akik már születésük előtt a szellemi és fizikai elfajulás és a legborzalmasabb betegségek csiráival vannak megterhelve, amelyeket a „modern kultúra“ tenyésztett ki. Mily átkot mutatott tehát a mi társadalmi rendünk egy olyan időben, amikor a civilizáció a legnagyobb diadalát ünnepli.

Ismét változik a szín. Egy női sereg — egy elhajult férfi világ élvágyának a sajnálatraméltó előzete — vonult el. Megszédítő zenei hangtól, karmától, tréfától kísérve, de egyben meggyötört szívek kimondhatatlan sóhajaitól kísérve vonultak el előttem. Sokan kiléptek a sorból, hogy a hábitűzések szokásos élvezőihez csatlakozzanak, míg más ezek az öngyilkosok seregeivel örülten rohantak be a halál kapuján. Mily borzalmas kép, mily leírhatatlan nyomor! Ki merné őket elítélni, hogyha bűnös életüknek, amelyet maguk is megteremtettek, véget vetnek?

Sóvár tekintetű, érzékes ajku férfiak serege vonult el előttem. Számomra a legcsodálatosabb és legmegdöbbentőbb látvány volt az a legszegényebb teremtések soraiba való behatolás. Legbenszemből összerázkodtam és egyben fel is háborodtam. Mily átkos és rettentő felelősség nehezédhetik egy ilyen társadalmi rendszernek felelős vezetőire és támaszaira! Isten, aki az igazság alapján áll, egy ilyen civilizációt, egy ilyen társadalmi rendet, amely ilyen gazságot és ilyen hallatlan becsstelenséget és gyalálatot hallgatagon elnéz, bizonyára nem fogja büntetés nélkül hagyni. El borzasztó vetésnek az aratása már küszöbön van.

Most ismét egy újabb menet vonult el előttem. Szóvár szemek, kemény tekintetek, görcsös kezek. Szóvár nézek Igazság cimborára. Ezek a mai „civilizációnknak“ a hiénái! A sötétben bujkálók, a rugógyűvédek, kizsákmányolók, az uzsorások, a megvesztegetett állami hivatalnokok, akik a mi „civilizációnkból“ mindenképp hasznot akarnak húzni.

Ezután szünet következett, és nyomban reá egy újabb hatalmas sereg ütemes léptei voltak hallhatóak. Előbb trombitaszót lehetett hallani, azután pompás ábrázattal és kenetteljes arcokkal követték a „legszentebbek“ csapatai, a Béke- és Nyugalom állítólagos képviselői. Láttam, amint a menet alatt az egyik kezükkel a szemüket takarva, a másik kezükkel a fejüket a földre döntve, hogy jámbor elmékedéseikben ne zavarja őket a milliószoros reménytelen nyomorúság. De

a másik kéz ki volt nyujtva a persellyel, amelyen rajta volt az ismert jelszó: Adakozz! Adakozz!

Valóban fényes egy kép! Pompázó ruhába öltözve, arannyal és drágakövekkel ékesítve, amelyek seregeik számtalan gyertyáit tükröztették vissza, lépdelték nagy ünnepélyesen. Elükön egy feltűnő nagy könyvet vittek az u. n. Bibliát. Elővigyázatosságból egy „betörésmentes“ drága kötéssel volt ellátva, emellett még bezárva és lepecsételve. Rajta ült egy hatalmas arannyal és ékszerrel díszített majom. Bizonyos időközökben a seregek énekeket énekeltek, amelyeket nem tudtam jól megérteni, azonban Igazság cimborája megmagyarázta nekem, hogy ezzel a Biblián ülő nagy majmot, amely előtt folyton meghajtják magukat, dicsőítik. Erre megkérdeztem, hogy miért tisztelik ennyire ezt az állatot, mire Igazság cimborája megmondotta, hogy éppen ezek a tudósok a majmot összülőjüknek tekintik és hogy a szentség címzetét is megadják neki, hát a Bibliára ültették. Mily nyilvánvalóan a majomtiszteltet ezen előadására ráaggatják a keresztyénség köpenyegét annak a bebizonyítására, hogy a civilizáció mily fenséges eredménye éretett el — a majomnak a Bibliával való összeköttetése által. Azt is el kell kerülni, hogy a finom érzékű emberek észrevegyék, hogy a „keresztyén“ papság a fejlődési elmélet elfogadásával teljesen kizökönt a pályájáról és azt a benyomást akarják kelteni, hogy mint ezelőtt, most is a tiszteltreméltó könyvre, a Bibliára támaszkodnak. *Cluj*

Ezt a sereget három ember követte. Az egyik közülök a hatalom birtokosa, aki már a ruhájával is mint a sereg legnagyobb tekintélye, mint a „legszentségesebb“ tünt ki, egy csomó maskararuhát viselt és sokféle arcokat, amelyeket a társaival való beszélgetése szerint öltött magára és tett fel, úgy, hogy a többiek azt sem tudták, hogy tulajdonképpen kire hasonlított és hogy kicsoda volt. A második fényes díszben jött, pazar egyenruhában lépdelt, és sok rendjel ékesítette a mellét. Oldalán nagy kardot viselt. A harmadik, aki képmutató arcvonásaival tünt fel, egyszerű szabású fekete ruhát viselt, és kezében egy ketrecet vitt, amelyben egy nyomorúságos teremtes volt. Igazság azt mondotta nekem, hogy ez a teremtmény a köznépet ábrázolja.

Néha-néha ez a hatalmas komolyan pillantott bele a ketrecbe, néhány barátságos szót intézett a foglyához, és „gabonaszemeket“ dobott be; de époly gyakran megkísérelte, hogy a foglyot szármalmas és fájdalmas jajkiáltásai dacára, a rácsok között két ujjával megérintse és megnyomja, mire az agyonkínzott teremtes mindig úgy tombolt, mint egy őrült, és kézzel-lábbal rugdalózott, mire a ketrecet a földre tették és a menet megállott. Ezután a három hatalmas körülállta a ketrecet, hogy a bennlakót megnyugtassák.

Kinzó szelleme ismét a legesábitóbb ígéreteket tette. Hogyha pedig ez nem váltotta ki a remélt hatást, akkor a „szent“ pillantott be a ketrecbe, de előbb magára öltötte az erre alkalmas ruhá-

zatot. Mialatt komolyan beszélt, a fogolynak folytonosan port hintett a szemébe. Hogyha ez sem használt, akkor jött a harmadik a kardjával és rettenetes fenyegetéseivel, mialatt a másik kettő behatóan foglalkozott okmányaival és irataival; az egyik a törvény paragrafusaiival, a másik a Bibliával (amelyet nyilván csak ilyen alkalmakkor tiszteltek meg), hogy aláhúzzák a kardviselő fenyegetéseit, és hogy egyidejűleg igazolják is azokat. Hogyha nem találták azt, amit kerestek, —ami gyakran előfordult—, akkor egyszerűen odairták.

Mindez a legvégsőig kötötte le figyelmemet, mivel ez éppen az volt, amit Igazság „a civilizáció koronájának” nevezett. Valóban különös egy színjáték.

E három ember mögött nagy néptömeg jött; ezredenként vonultak el előttem—a begyakorolt embergyilkosok. Milliós hadseregek voltak ezek, gyilkos fegyverekkel felszerelve. Mindegyik oldalán egy nagy üveg lógott, mert időnként nyelni kellett egy-egy kortyot ebből az erősítő italból, hogy az egyre élesedő kételyt, és a minden arcon visszatükröző bizalmatlanságot lelohassza. Bátoran és ujjáéledten haladtak azután tovább.

Igazság cimboránál azután ezen üveg tartalma iránt érdeklődtem, mire azt a választ kaptam, hogy ez a hamis vallások kevert bora, amely egyúttal kábítószer is, az elfajult, fonák népzés egy vegyi oldata, és hogy ennek rossz szennvedélyek és egy egészen hamisan felfogott hazafiságot a következménye, mivel ez utóbbi a gyilkosságot és ölést nemcsak igazolja, hanem egyenesen kötelességgé teszi. Napokig láttam ezt a sereget előttem elvonulni és a halál kapuja felé sietni. Ezután a hátulsó csapattestek között egy nagyon szokatlan különös viselkedést figyeltem meg, akik csapatonként öntötték ki üvegeik tartalmát és dobálták el fegyvereiket. A sorok felbomlottak és a menet rendje megszakadt. Sokan csoportokba leültek az utcára, és élénk beszélgetéssel célzást tettek az üres üvegekre, és a három hatalmasra, akik mit sem sejtve haladtak a menet élén.

Azután három különböző csoport felől jött a zúgolódás, amelyet eleinte a fekete felhőből hallottam.—„Vajjon mit jelenthet ez”—gondoltam, és mialatt még csodálkoztam, *Igazság* cinkosa karon fogott és ujjával a felhő legfenyegetőbb részére mutatott. Erős villanás tört fel a megvilágított háttérből, amelyet borzasztó dörgés követett és tüzes lángnyelven világosan lehetett észrevenni: „Szálljatok magatokba, és gyülekezzetek, te szemérem nélküli nemzet, mielőtt létrejön a határozat,—miként a polyva repül ide a nap—, mielőtt rátok jön Jehova haragjának a napja! Keressétek Jehovát az országnak minden alázatosai, akik az Ő igazságát cselekedtetek; keressétek igazságot, keressétek alázatosságot, ta-

lán Jehova haragjának a napján megfogtok menekülhetni”. Sofonias 2:3

Eltűnt a szín; a hangos lépésbenhaladás szem-melláthatólag erősebb lett: felfordulás, zavar, „nyomorúság, amilyen még soha nem volt” letkezett, azonban aránylag csak rövid ideig tartott, azután egyre jobban elcsendesedett. A megkínzott lelkek—civilizációnk áldozatai—söhajai és panaszai egyre elhaltak, és mélységes békeség szállt le reám, mialatt az isteni Szó nagy hárfahangja érte fülemet. „És az Isten eltörl minden könnyet az Ő szemekről, és a halál nem lesz többé, sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom, nem lesz többé, mert az elsők elmúltak”. Jelenések 21:4.

Szemem még egyszer a mult dombja felé fordult, ahol újból megpillantottam a keresztet, amelyet most ragyogó világosság vett körül; azonban oszladozni s eltűnni kezdett és helyére lépett egy fényes alak kinyujtott karral. Láttam az élet hosszú útján felém közeledni, azután mellettem elhaladni és a Jövő fekete felhőjében eltűnni. Amint elment mellettem, a mennyei zene hangjait hallottam és a csodálatosan vigasztaló szavakat, amelyek a sok borzalmas nap után nagyon megerősítettek, felüdítettek: Ime nemsokára jövök, hogy hazavigyem a hűségeseimre és hogy felállítsam a régen megígért országot és „ezután nem fognak többé rosszat művelni és gonosz cselekedni az én szent országomban”, mondja Isten. Oh mennyire áhítozik a farsá föld ilyen béke, igazság és boldogság után!

Ezután a vezetőmhöz fordultam. Rámutatott a közeli jövőre és sietve eltávozott, hogy gyors léptekkel elébe menjen. Hallottam még amint mondotta: „Nemsokára visszajövök”. Ebből a sötét felhőből jön majd ki az *Igazság*, és vele az új mennyei király. Akkor majd megtisztul az élet útja mindazoktól a rettenetes borzalmaktól, amelyeket a civilizáció felidézett, és eltűnik a halál kapuja. Helyén az öröm, a gyönyör, a béke és a boldogság állítják majd fel diadalait, amelyek alatt az örömtől sugárzó emberek Istent dicsőítve fognak elvonulni.

Vajjon ez csak álom volt-e? Csak merő képzelődés volt? Nem, ez valóság. A valóságban láttam a mai társadalmi rendünk hű tükrökéjét és annak közeli végét. A mi civilizációnk korhadt és rothadt és teljesen képtelen arra, hogy kielégítő állapotokat teremtsen a földön, már pedig a világnak nagyon is szüksége van a helyreállításra. Hála Istennek, hogy a helyreállítás munkája már elközelített! A nagy Király nemsokára hatalmával és uralmával minden igazságtalanságot, minden gonoszszágot el fog távolítani és a gonosz hatalom és uralom árnyalakjai végtelenül érvényesen el kell hogy hagyják a helyüket. Akkor azután „irgalmasság és hűség összekösznek, igazság és békeség csókolgatják egymást.”

NAGYPÉNTEK

Nagypéntek! Ó, mily sötét egy nap volt ez az 19. századdal ezelőtt, amikor az emberiség keresztire szegezte a szeretetet. Azon kor emberiségének pedig mily nagy szüksége lett volna rá, hogy kitárt karokkal fogadja a szeretetet. Azonkor a szeretet hiányzott az emberi szivekből. Irigység, gőg, nagyravágyás foglalta el az emberek szívét, akik nem szenvedhették el a Názáretinek a népszerűségét, akinek ajkáról állandóan szent szavak hullottak alá. A tanultak nem tűrték el, hogy egy nem hivatásos pap oly népszerűsége emeltessék. Készebbek voltak őt eltenni láb alól, mintsem azon kor vallásos felfogásával szembe ellentétben álló véleményt elfogadni. A csodáltság mily nagy fokban nyilvánult meg azoknál, akik bevádolták és elárulták azt, aki a legemesebb, a legtekintélyesebb, a legszeretetteljesebb ember volt, aki csak élt valaha e földön. Mily sok hazugságot kellett kitalálni, hogy befolyását és tekintélyét a nép előtt aláássák. A tanítónak, eretneknek, bélpoklosnak bélyegezés a legnagyobb bűnül azt rótták fel, hogy a bűnösök barátja volt, akikkel együtt evett és ivott. Valóban csak ő volt annak tudatában, hogy mi fordult el azoktól, akik tetszelegni kívántak maguknak, akik igazaknak tekintették magukat s miért fordult az alacsonyabb néposztályhoz, aki őt elismerésben részesítette. Az önmaguknak tetszelegők nem látták be, hogy mily elvakultak, megvakultak és nyomorultak voltak. Csodálattal kérdezzük mi, e kor gyermekei: hogyan történt meg 19. századdal ezelőtt, hogy az igazságosság, az önzés, a gyűlölet oly teljes diadart adott a szeretet felett, keresztire feszítvén? Csodálattal kérdezzük: Miért bocsátotta Isten az ő lényének visszfényét, szeretett Fiát e világosságával tüntető, de valóban vallástalan néposztály közé? A felelet azonban kézenfekvő: a szeretetnek szenvednie kellett, mert „ugy szegezték Isten e világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy minden, aki hiszen Őbenne, el ne vesszen, hanem örök életet vegyen“. Mily szenvedés töltötte el a szeretet Istenének szívét, midőn Egyszülöttjét az egyetemes emberiség boldogsága érdekében feláldozta. Az élet önzetlen Fejedelmének szívében mily érzékenyen lehetett érintve a hír, amidőn kész volt elhagyni, feladni mindent s nem csupán a gyűlölet stb. céltáblájává tenni ki magát, de a halálig, még pedig a kegyetlen haláláig tartó állandó üldözés és elnyomás közepette lenni. A szeretetnek, mint egyébnek — szenvednie kellett és szenved ma is. Hasonlóképpen 19. századdal ezelőtt hiányzott a szeretet a szivekből, hasonlóképpen ma sem lelhető ez sem a népek, sem a pártok, sem a felekeze-

tek, sem egyesek, sem a szomszédok, sem a rokonok, sőt mi több, a jóbarátok között se. Hol maradt a szeretet fogalma a nekünk tanúsított nagy jelentőségében amögött, aki meghalni is kész volt a szeretetért?

A világháború az ő rémes, kísérő jelenségeivel teljesen leplezte e föld népeit, hogy csupán utánczó keresztények voltak. A ma élő „keresztény nemzetek“ közt dúló harag és ellenségeskedés mennyire megmutatja, hogy a kereszténység mily nagyon csekély mértékben értette meg a „szeretetet“. Hiszen még napjainkban is a szeretet hiányáról tanuskodik a más hitelt vallókkal szembeni vallási türelmetlenség, üldözés és szeretetlenség. Egy író így szól egykor: „Embernek lenni, annyi, mint jónak lenni“. Mire egy másik ezt a kijelentést tette: „Az ember, nem ember többé“, mindazáltal nem kevésbé figyelemreméltó Isten kívánsága és az emberiségre vonatkozó ez akarata: „Szeressétek egymást“, míg azokat illetően, kik testvéreknek, „keresztényeknek“ vallják magukat, így szól: „Ti tartoztok azzal, hogy életeteket tegyétek le testvéreitekért.“

Smit látunk? Gyűlölet, viszály, jogtalanság, bűn van azon a helyen, ahol szeretetnek kellene trónolnia. Oh, vajjon mikor jön el a felszabadulás nagy reggele, amikor a bűn és igazságtalanság nyomasztó terhe alól felszabadul a nyögő emberiség? Mikor fog elkövetkezni a feltámadás reggele, amikor a látnok szavai beteljesülnek: „Es letörül minden könnyet a szemekről és a halál nem lesz többé, sem gyász, sem jaj, sem fájdalom“. (Jel. 21:4.) Vajjon ezekután az emberiséget lenyűgöző szenvedés, nyomor és kétségbeesés gondterhes éjszakája után remélhetjük-e Ésaiás 32:3—5. beteljesedését: „És akiknek látni kell, azoknak füleik hallanak. A bolondoknak is szívek figyelmesen leszzen a tudományra és a selypeknek nyelvük siet ékesen szólani. Többé a gonosz ember nem neveztetik jámbornak és a fősvény nem mondatik adakozónak.“

Nagypéntek! Igen, nagypéntek az a nap, amely napon meghalt a szeretet. A való tények leszögezése, ha azt mondjuk, hogy az emberiségnek még mindig csak a nagypéntekét éljük, de minden bizonnyal a nagypéntekre el kell következnie a feltámadás husvéti ünnepének is, és mi szemünket reményteljesen a feltámadás e husvétjára függesztjük teljesen, az egész világ feltámadásának husvétjára, az egész emberiségnek, az egyéneknek és az összességnek a szeretet feltámadási ünnepére. Közel van-e? Mikor következik el és hogyan? E kérdésekre husvét-vasárnapján adjuk meg a feleletet.

A VULKÁNOKRÓL

A LEGNÉPSZERÜBB elmélet a vulkánokat illetően az, hogy a vulkán egy óriási kazán. Mélyen a föld felszíne alatt fekvő üregbe nagyobb mennyiségű víz jut be valami úton-módon. Az üreg boltozata (mennyezete) több mérföldnyi vastagságú lehet, padlózata (alapja) pedig a föld még meg nem szilárdult forró belseje. Ha a víz a földnek ezen forró rétegébe jut bele, gőz keletkezik. A nyílást, amelyen keresztül a víz behatolt, olvasztott sziklák, amelyek egy kisebb földrengés folytán vagy másképpen belejutottak, elzárják. A föld belsejében a gőz a nagy meleg folytán egyre forróbb lesz. Az üregbe zárt tulfűtött gőz feszítő ereje végre oly nagy lesz, hogy utat tör magának a külvilágra, minek folytán nyílást csinál, még pedig vagy a régi nyílást teszi szabaddá, vagy pedig újat tör.

Ha a nyílás már meg van, senki sem tudhatja, hogy mi fog kijönni a kattanból. Gőz nem sok jön ki; kijöhet egy megolvadt sziklafolyam, amely végtelenül forró. Ami kijön, az oly tulfűtött, oly párolgó, hogy a levegőre jutva, nyomban porrá változhat. Egyetlen vulkáni kitörés előidézhetheti az egész föld éghajlatának a megváltozását a két következő esztendőre.

Ugy látszik, hogy némi összefüggés van a vulkánok működése és az eső között és az összefüggés, mintha kölcsönös volna. Vulkanikus vidéken nagy esőzés előidézhetheti, hogy egy nyugalomban lévő vulkán működésbe jut; mikor aztán a működés már megindult, nagy területen szokatlanul nagy esőzést okozhat.

Kézenfekvő bizonyítékaink vannak, hogy a föld felszínén szétszórt egy néhány működésben lévő vulkán igen jó munkát végez. Nagymennyiségű végtelenül finom port szórnak a levegőbe, amelyek az esőcseppek szemcséivé lesznek. Nagyon lehetséges, hogy a vulkánok működésének az utóbbi két esztendőben bekövetkezett kiújulása határozottan része lehet az isteni tervnek, amely olyan változásokat idézhet elő a föld éghajlatában, hogy a száraz helyeken több lesz a csapadék. A tudósok legujabb törekvése, hogy száraz helyeken esőt csináljanak, abban állott, hogy repülőgépekről finom port szórtak ki a levegőbe. Nagyon érdekes volna, hogyha kitűnne, hogy az Úr ezen a téren mindent megtesz, ami szükséges és a vulkánokat fogja ennek a munkának az elvégzésére felhasználni.

A Vezuv és a Pisanello

A vulkánok említésével önkéntelenül is eszünkbe jut a Vezuv, a legismertebb vulkán a világon, amely a föld egyik kertszerű foltján terül el egy könnyen hozzáférhető helyen, Nápoly városa közelében, ahonnan vil-

lamos-vasut vezet egészen 220 méternyire a kráter belsejébe. A turisták nemcsak a kráter tetejére mennek fel, hanem belsejébe is jó mélyen bemennek némi kalandos kockázat árán. A Vezuv alapjának a kerülete körülbelül harminc mérföld. Magassága 3800 láb. Nincs feljegyzés arról, hogy működött volna Krisztus előtt 63-ig, amikor Herkulaeum és Pompei városokat temette el a lávája. A Pompeiben lévő házak falain találunk képek a lakosság legzüllöttebb erkölcsseit engednek következtetni.

A Vezuv kráterje csúcsának a szomszédságában az olasz kormány csillagvizsgáló állomást állított fel a vulkánikus jelenségek megfigyelésének a céljaira. A csillagvizsgálót telefon köti össze Nápolyval. Mikor néhány évvel ezelőtt egy újabb kitörés történt és a szomszédban élő lakosság aggódni kezdett élete és otthona miatt, a lángban álló csúcsról megnyugtató hírek jöttek. A csillagvizsgálóban levő vulkanológus biztatta az embereket, hogy a kitörés ez alkalommal nem fog nagy károkat okozni és megmondta nekik, hogy a vulkán hamuja a névényzet legjobb táplálója. Amikor ezeket üzenete a csillagvizsgáló, a füst és láng teljesén elrejtette.

Mikor a Vezuv 1921-ben működni kezdett megfigyelték azt a tényt, hogy a tavasz, különösen április hónap, nagyon kedvez a működés megindulásának. Maladra tanár, a Vezuv mostani vulkanológusa, az 1923-ik esztendő tavaszán bekövetkezett kitörést az ezen esztendő februárjában leesett sok esőnek tulajdonította. Az esőzések után hosszabb idő telt el a vulkán kitöréséig és feltehetjük, hogy ezen idő alatt benn a vulkánban gőz volt keletkezésben.

Noha Olaszország nyugati partjának sok helye vulkánikus eredetre mutat, mégis 1920-ig a Vezuv volt az egyetlen működő vulkán egész Európában; azonban ugyanezen év októberében a Carrara melletti Pisanello-hegy az Apuliai Alpokban is kezdett működni.

Etna és Stromboli

Az Etna-hegy Szicília szigetén sokkal nagyobb a Vezuvnál és egyben sokkal pusztítóbb is. Magassága körülbelül 10.857 láb. A 70 mérföldnyi hosszú vasut spirális (csigavonalban) kúszik fel a csúcsra. A vasut egyes szakaszait igen gyakran újjá kell építeni.

Krisztus előtt 476 óta nyolcvan kitörést jegyeztek fel az Etnánál. Krisztus után 1162-ben 15000 ember vesztette életét és Krisztus után 1693-ban 60.000 ember pusztult el. 1879-ben a láva 100 torokból tört elő. A görög mithológia több ízben említi az Etnát.

A kitörések hossza nagyon különböző. Az 1614-ik évbéli 10 évig tartott, az 1911-ik évi

csak tíz napig, az 1908-ik évi kitörés pedig csak 8 óráig. Ottorino Fiore tanár, az Etna vulkánológusa, előrejósolta, hogy ebben az évben a kitörés két hétig fog tartani és jósolata úgy látszik beigazolódott.

Az Etna egész lejtője erősen meg van művelve. Tehát minden kitörés, néha több vulkán hamut hoz a föld megtermékenyítésére, pusztulást is hoz magával. Tavaly júniusban négy falu pusztult el és 30.000 ember lett hajléktalanná.

Szánalmas és egyben kétségbeejtő volt olvasni, mikor az Etna láva folyama Linguaglossa városhoz közeledett, a plébánosok hajdonfőn térdeltek „Szent Egyed” szobra előtt és virágot és égő gyertyákat ajánlottak fel a szentnek, ha megállítja a láva-folyót. A szomszéd város lakosai egy processzióban mentek, amely ennek a szentnek a képét vitte, hogy megállítsák a lávát, hogy el ne jusson a városukba.

A vulkánológusok megmondották, hogy a lávafolyam közel Linguaglossa előtt fog megállani és ez meg is történt. Hogyha a mi Egyed barátunk népe és szobra oly csudát tudnak művelni, hogy megállítják a lávafolyamot, miért nem viszik fel egy repülőgépre és nem dobják be az Etnába, hogy megállítsa a lávát odabenn, még mielőtt megindul?

A lávafolyam 1923-ban lassu volt, de harminc láb mélységű és helyenként még a hegyek felfelé is ment. Oly rettenetesen forró volt, hogy a fák és a növényzet már 90 méter távolságra a lávafolyamtól lángra lobbantak. A vízzel érintkező láva oly robbanásokat okozott, amelyek 70 mérföldnyire voltak hallhatók. A hőmérők 940 fok hőséget mutattak. Az okozott kár 100 millió lirára emelkedett.

Eltérően azoktól a vulkánoktól, melyek magasabb fokú működését hosszú szünetek követik, a Stromboli vulkán a Földközi tengerben Sziciliától északra folytonos működésben van. Egymagában kiállóan a tengerből éjjel már 100 mérföldnyi távolságra látható, örökké fénylő tüzei rózsás fényt vetnek a felhőkre és az égre, amiért a Földközi tenger „Világító Házának” nevezték el és az alsó részei termékenyek és lakottak.

Popokatapetl és Villarika

Popokatapetl azták nyelven „füstölő” hegyet jelent. Magassága 17.783 láb, tehát jóval magasabb a Mont-Blancnál és régen Észak-Amerika legmagasabb hegyének tartották. Később át kellett, hogy adja a magasság pálmáját a Mount Mae Kinley-nek Alaszkában.

A két mérföldnyi kerületű kráter torkában a kénmennyiséget 148.000.000 tonnára becsülik, amely évenként 1 százalékkal gyarapszik. 1904-ben egy new-yorki pénzügyes 1 millió dollárért vette meg a hegyet mexi-

kói tulajdonosától. Emberemlékezetet meghaladó idő óta a bennszülöttek feljártak a hegyre, hogy ként szedjenek.

Közel 600 éve, hogy Popokatapetl még veszedelmes volt, ámbár 1802-ben is volt egy kisebb kitörés és 1909-ben is gőzök voltak láthatók a krátere körül. Az utóbbi három esztendőben, mintha lassan ébredezett volna. 1920 januárban nagy repedések keletkeztek a kráter körül és mérges gázok jöttek ki. 1920 decemberben négy bátor amerikai ment fel, noha a hegy akkor gyenge kitörésben volt. Azt találták, hogy a kis tó, amely a kráter közepén volt, eltűnt. Egy évvel később a vulkán füstöt, tüzet és köveket hányt ki, amelyek 100 mérföldnyire voltak láthatók és olyan kellemetlen zaj volt hallható, akár a jazz-band zenéje.

Ugyanabban az időben, mikor a Popokatapetl ébredezni kezdett, a San Miguel, egy kis kialudtnak hitt vulkán kettéhasadt és hamut, port és forró kénes vizet vetett ki, amely 200 mexikóit ölt meg és Mexikó legtermékenyebb völgyét pusztította el. A völgyben lévő folyó eltűnt és a vidék viz nélkül maradt.

1921-ben Délamerikában, Chilében, a Villarika nevű vulkán kitört és az ország legfestőibb völgyét pusztította el. A kitörés alatt egy háromszáz láb széles folyó teljesen eltűnt.

Híres vulkáni kitörések

A történelmi nevezetességű vulkáni kitörések között híres az Asama-Yama kitörése Japánban 1783-ban. Minden irányban csak úgy repültek a sziklák, melyek egyike egy folyóba esett és szigeteket alkotott. E kitörés alkalmával annyi por hullott, hogy száraz köd borította hónapokon keresztül a földet és a hőmérséklet ennek folytán nagyon leült. Egy ideig a nap felkelte után és lenyugta előtt teljesen láthatatlan volt.

1815-ben a Tomboro Keletindióban kitört és ötven köbmérföld földet vetett ki. Ez volt a legnagyobb ismert vulkáni kitörés. 850 mérföldnyi távolságra a hamu 2—3 lábnyi vastagságra esett le. A következő 1816-ik esztendőben nem volt nyár a vidéken, mert a por a levegőben megmaradt és elnyelte a napsugarakat.

1883-ban Keletindióban egy másik vulkán tört ki. Ez a kitörés bárcsak félakkora volt, mint az előbbi, mégis sokkal hevesebb volt. A porszemcsék oly magasra röpítették, hogy két évig tartott, míg a legmagasabb felhőkig leszálltak. A robbanást 2968 mérföldnyi távolságra lehetett hallani, ahol úgy szólt, mint a nehéz ágyudörgés.

Nyilvánvaló, hogy a vulkáni kitöréseknél csak a Mindenhatónak van hatalmában, hogy megváltoztassa az éghajlatot a földön vagy annak egy részén. Milyen semmi az ember!

DR. ABRÁMS ÉS AZ ELEKTRONELMÉLET Irtta: W. T. H.

(Folytatás a mult számból).

AZ ATOM nagyságát az elektron legkülsőbb pályája jelzi, épügy, mint ahogyan naprendszerünk nagyságát a legtávolabbeső bolygó a Neptunus pályája határozza meg. Egy üstökös végigszághulhat a naprendszerünkön keresztül anélkül, hogy valamelyik bolygóval összeütközne, amennyiben csak a bolygók között fut végig. Ha azonban pályája millió naprendszeren vezet keresztül, ugy egy összeütközés valamelyik bolygóval az idők folyamán, amennyiben valami magasabb hatalom meg nem akadályozná, egyáltalán nem volna kizárva. És hogyha az üstökös nagyobb volna, mint a vele összeütköző bolygó, vagy pedig, hogyha mérhetetlen sebességgel szághuldana, ugy az útjába kerülő bolygót az üstökös vagy kilökné a pályájából, vagy pedig égi vándorútján maga előtt kergetné. Az üstökös több bolygóval ütközhetne össze, mielőtt energiája annyira elfogyna, hogy pályájáról letérve megállni volna kénytelen.

Hasonló módon a gázatomok is egy kísérleti csőben az elektronok (katód sugarak vagy beta sugarak) vagy alfa részecskék bombázásának tehetők ki, aminek egy néhány atomrendszer összeütközésbe jut, míg mások érintetlenek maradnak, mert a repülő részecskék a keringő elektronok között hatolnak át. Amennyiben összeütközés történik ilyen atomrendszerrel, ugy ez nyomban *megettetik*, mert a bombázó részék megfosztják egyik kísérőjétől, vagy pedig a magját találták el és ezt a protonból eltávolítják. Ha egy elektron találatik el, akkor az atom egy atom negatív villamosságával szegényebb lesz és azután, amint mondani szokás, pozitíve van megettelve. Mindkét esetben a szétrombolt atom jonnak nevezetik és létezése kísérleti úton bebizonyítható.

Az alfa és beta részecskék az üvegen keresztül vezethetők és az összeütközések ily módon lesznek láthatók, hogy vizgőzt boesátanak be a csőbe és azután figyelik meg a sűrűsödő pontocskákat. Ez csupán változata a már megmagyarázott Thomson—Wilson-féle felhő kísérletnek. Minden jonizált atom egy apró vizesebb magjává lesz, míg mindazon atomok, amelyek az összeütközést elkerülték, nem idéznek elő cseppképződést. A vizgömböcskék könnyen felismerhetők. Hogyha alfarészecskék vannak a gázban, akkor a golyócskák oly tömegekben lépnek fel, hogy a cső mentén fehér csíkokat képeznek. Hogyha a cső elég hosszú, ugy ezek a fehér csíkok még ennek vége előtt hirtelen megszűnnek, jelezve ezzel, hogy az alfarészecskék energiája kimerült és nem képesek többé átrepülni a gázatomokon keresztül.

Hogyha beta vagy katód sugarakat használnak ennél a bombázásnál, ugy egészen más hatás figyelhető meg. A fehér csík helyett csak itt-ott képződik egy vizesebb. Ez mutatja, hogy a beta részecskék jelentékenyen kisebbek az alfa részecskékénél. Inkább át tudnak hatolni az atomrendszereken anélkül, hogy az elektronokkal összeütközésbe jutnának. Mint már említettük, az alfa-részecskék a protonok és elektronok egyesülései, míg a beta sugarak egyes elektronokból állanak. Noha az előbbieknél nincsen meg az a rendkívüli sebességük, mint az utóbbiaknak, mégis pá-

lyájuk minden centiméterén millió meg millió molekult tudnak jonizálni és egy magában álló részecskék ritkán töröltetik le egyenes pályájáról, míg majdnem a pályája végén ereje elfogyott. A beta részecskék pedig 10.000 higgyanmolekula között körülbelül egyet jonizálnak. Oly aprók, hogy az atomok közötti szabad téren keresztül repülhetnek anélkül, hogy akadályba ütköznenek. Közöséges levegőben átlag egy molekult jonizálnak négy hüvelykből, ez azt jelenti, hogy 100.000.000 molekula között egyetleneggyel történik összeütközés. Ezért egyáltalán nem megfigyelhető szilárd anyagok, mint fémlamezek stb. apró részecskéket átengedjenek. Ebben van a legbizonyítékunk arra nézve, hogy az atomon belül az elektronok között aránylag nagy üres tér van.

A szinképelemzés sokban elősegítette mai ismereteinket az elektronokat illetően, nevezetesen az atomrendszerben való keringő mozgásukat illetően. A spektroskop legegyszerűbb formájában két távlatlencséből áll, amelyek egy tüveghasáb két végén vannak megerősítve egy ernyővel vagy fényképlemezzel, amelyre a vizsgálandó fény reáeshetik. Hogyha egy bizonyos szubsztancia (anyag) fény sugarait az első lencsére esnek, ugy párhuzamosan mennek ki a lőle és reáeshnek a három oldal hasábra, azonban hasábból megettörve kerülnek ki, vagy tömegükre vonatkoztatva szétváltan, ugy, hogy mindegyik hullám meghosszabbítás különböző irányt vesz fel és a sugarak ékalakban jelentkeznék a szinképernyőn. Az ernyőn vagy fényképlemezen minden vonalnak van a maga jelentősége és a szinképelemzés a természettudományos kutatás legtermékenyebb találati bizonyult.

A spektrol (szinkép) vonalak kétségtelenül a távlatlencsék alá vett atomok elektronjai bolygószzerű keringésének fordulatai számára vezethetők vissza. Hogyha így van, ugy a fordulatok számának minden változása ezen vonalak változását kell, hogy előidézzék az ernyőn. De hogyan lehet a fordulatok gyakoribb befolyásolni? Ez a fénylő anyag közelébe tett mágneses mezővel történhetik meg. Hogyha ennek közelébe a fénylő test elektronjainak a pályájával keverednek, ugy a fénylő anyag a fordulatok száma vagy szaporítja, vagy csökkentti. Larmor már régebben kísérletezett ebben az irányban, azonban eredménytelenül. 1897-ben sikerült Zeeman amsterdami tanárnak több sikerrel kimutatnia, hogy egy elektromágnessel a spektrálvonalak elhajlíthatók, amitől által az atomok keringő állapota az atomban megváltozhat.

Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az erős mágnes közvetlen hatása a keringő elektronokon felül tud kerekedni, vagy legalább arra kényszeríti őket, hogy kövessék az erővonalakat szilárd pályájuk megtartása helyett. Azonban a kísérlet bebizonyította, hogy az egyetlen megfigyelhető hatás sebességének egészen jelentéktelen megváltozásában áll. Tagadhatatlan, hogy ezeknek a „körbeforgóknak“ meg van a *hajlandóságuk* a mágneses erővel való alkalmazkodásra, ebben azonban al-

Április 6.

... őköt nagy tehetetlenségük, épügy, mint aho-
... a pörgettyű tehetetlensége a nehézkedési erő-
... tud ellentállani. A pörgettyűnek is meg van a
... protonos hajlandósága a leesésre, azonban mindad-
... amig az igazi sebességgel kavargog, ellent fog áll-
... a nehézkedési erőnek és tartani fogja magát.
... mint azonban valami surlódás a pergő táncot meg-
... sítja, a pörgettyű egyre jobban van a nehézkedési
... erők alávetve, ingadozni kezd, míg végül a tehe-
... tetségtől legyőzve, a földre esik. Azonban sem a
... nehézkedés, sem valami ismert mágneses vagy elek-
... tronos mező nem tudja valamely atom elektronjait
... szállításra. Ez azt bizonyítja, hogy sebességük és
... tehetetlenségük rendkívül nagy. A spektroszkop tel-
... bizonyítékát nyújtja annak, hogy az atomok te-
... hetetlenségének főntebbi kiszámítása a már ismerte-
... Thomson—Wilson-féle felhőkísérlettel helyesek.

A forgás minden mennyisége a maga meghatáro-
... vonalát idézi elő a szinkropben. Bolygószzerű elek-
... tronok másodpercenként sok billiószor keringhetnek
... körül anélkül, hogy az atom szilárdságát a legcese-
... rebb mértékben befolyásolnák; noha természetesen
... is van határ, amelynek az átlépésénél az összes
... erők kimerülhetnek, föltéve, hogy az elektronok
... bizonyos számú vörös fénysugarat fog előidéznai,
... amely egy másodperc alatt 400 billiószor futják be
... pályájukat, ugy még nagyobb sebesség mellett még
... nagyobb törésű fényt fognak kisugározni. Nyilván-
... van, hogy egy normális atom elektronjai nem akkora
... sebességűek, noha azok fordulatainak a száma az em-
... ber által előállított kép fordulataihoz képest óriási
... számú. A modern motortípus forgási sebessége még
... is 50 fordulatra sem terjed másodpercenként és
... az atom másodpercenként billiószor megforduló elek-
... tronok huszmilliószor nagyobb sebességűek, mint a
... leggyorsabb elektromos motor. Az elektronok e bor-
... zongó keringési sebessége az atomban az, amely a
... pozitív anyag levált részeinek rendkívül nagy se-
... bességűt kölcsönzi.

Határoztuk, hogy alfarészecskék, amelyek a rádium-
... poloniumból stb. kisugározatnak, hogyha egy
... szilárd bevont lemezre esnek, világító szikrá-
... képződnek elő, amelyek egy finom teloszkoppal
... megfigyelhetők. Mivel e részecskék tömege
... nagy és tehetetlensége ismeretes, lehetséges azon-
... ban mennyiség kiszámítása, amely akkor áll elő,
... ha hirtelen megakadályoztatnak. Amennyiben ez
... megvalósul elég gyorsan következik be, akkor a
... részecskék majdnem 80 lóerő keletkezik egy pillanat
... alatt. Kétségtelen, hogy az aranykorszakban megta-
... rítottuk majd annak útja-módja, amellyel az az óriási
... mennyiség, amely a körülöttünk levő anyag atom-
... oiban bezárva, az emberiség általános áldására
... felhasználható lesz.

HOGYAN ÁLL AZ ATOMOK KÜLÖNBÖZŐSÉGE?

... egyre vettük a kísérleteket nyújtotta bizonyí-
... tást és láttuk:

... hogy az atomok bizonyos számú apró elektro-
... nikus részecskékből állanak;

... hogy egyesek pozitívek, mások pedig negatívek
... (protonok ("nak hívják);

... hogy meg van bizonyos nagyságuk meghatároz-
... zott mértékkel, tehetetlenséggel és töltéssel;

4. hogy az elektronok és protonok között egy atom-
ban, valamint a különféle atomfajtákban jellegzetes
külömbőség nem áll fenn;

5. hogy az atomok egyes elektronjai óriási sebes-
séggel keringenek központi magjuk körül;

6. hogy az összes atomrendszerekben a keringő
elektronok között nagy távolságok vannak, épügy,
ahogyan a mi naprendszerünk bolygói is nagy távol-
ságra egymástól haladnak pályájukon.

Ezen megállapított tények már most elvezetnek
minket az elektronpályák pontos elrendezésének a
megfigyeléséhez a különböző atomfajtáknál, vala-
mint a tudomány előtt ma ismeretes 92-féle atom
elemi különbségeinek a vizsgálatához. A Rutherford-
Soddy által megállapított atomisztikus formákat, Bohr
tanár, aki 1922-ben a fizikai Nobel-díjat nyerte meg,
még jelentékenyen tökéletesítette. Röviden át fogjuk
tekinteni e kiváló fizikus bizonyításait, hogy lássuk,
hogy azok elméleti fölépítése hogyan magyarázza az
ismert jelenségeket.

Hogyha az elektronok keringenek, ugy egy stabili-
záló erőnek is jelen kell lennie, amely őköt féken
tartja. Nincs ok arra a feltevésre, hogy végtelen
kicsiségük eltérést okozna a kipróbált és bebizonyí-
tott elektro-mágneses törvényekben. Azért valamennyi
atomisztikus rendszer kivétel nélkül olyan kell, hogy
legyen, hogy egy elektronnak jellegzetes tasztitását
egy másik megfelelő tasztitással semlegesítsék. Ho-
gyan tudja magát tehát egy ilyen atomrendszer össze-
tartani? Az ésszerű következtetés az, hogy minden
atomnak ellenkező töltésű magja kell, hogy legyen,
amely elég erős vonzóerejével az őt körülkeringő
elektronokat bizonyos pályán tud tartani, ahogyan a
mi napunk a körülötte keringő bolygókat tartja. Ez
föltételeznél, hogy ez a mag legalább annyi protonból
áll, mint ahány elektron kering körülötte. Azonban
ez a mag nem csupa protonokból lehet összetéve, mert
pozitív töltések kölcsönösen tasztitják egymást, amint-
hogy a negatív töltések is tasztitják egymást kölcsö-
nösen. Ezért a mag nem volna szilárd, ha csak pro-
tonokból volna összetéve. A Rutherford—Soddy-féle
atommintá azért fölteszi, hogy egy atom magja pozí-
tív és negatív elektronokból áll, azonban egyenlőtlen
számban, amely valószínűleg 4 protonos csoportokban
és kettőnként kötelékül szolgáló negatív elektronok-
kal minden oldalon rendeződnek el. Ezáltal a mag
megkapja a szükséges szilárdságot és mindig fölös-
leg lesz protonokban, amely az egész atom szilárdsá-
gát hozza létre.

Ezt a következtetést a kísérletek beigazolták. Már
1911-ben sikerült Rutherford tanárnak egy atom mag-
ját külön választani és az elemi és a benne lévő töl-
tések számát kifirkésznai. E mellett azt találta, hogy
ez minden esetben körülbelöl az atomsúly felét
tette ki. Először egy alfa részecske tömegét állapi-
totta meg, amikor ez teljesen olyannak bizonyult,
amilyen a helium-atom, csak két negatív elemi töl-
téssel kevesebb volt benne. A helium a második leg-
könnyebben felismerhető atom és magját két elektron
keringi körül. Az alfarészecske tehát azonos a helium-
atommal, amennyiben a magnál hiányzó két negatív
elektron kering körül.

Hogyha a rádiumból kiinduló alfasugarak közön-

séges elektromos szikrákkal kevertetnek össze, akkor a szinkép heliumvonalakat mutat a kisugárzásban, noha ilyen vonalak a rádiunkisugárzás kisülése előtt nem figyelhetők meg. De amint ezek az alfarészcsekék (heliummagvak) más atommagvakat bombáznak, miáltal ezeket jonizálják és ezáltal a már leírt vízgőzsűrűsödést idézik elő, ilyenkor aztán egy ismert erősségű mágnessel elhajlíthatók. Az előidézett elhajlás megmérésevel ki lehet számítani a magtöltés tömegét. Ezt a kísérletet különféle atom fajtákkal ismételték és nyert eredményeket egymással összehasonlították. Mosley a világháboruban bekövetkezett halála előtt, noha egészen más kísérleti módszert követett, teljesen megerősítette Rutherford felfedezéseit a különböző atomfajták magjainak a szerkezetét. Az általa nyert eredményeket nagyon pontosoknak tartják és alapul szolgálnak a kémikusoknak az atomsuly megállapításánál.

A hidrogénatom kivételével, amely csak egy elektronnal és egy protonnal a legkönnyebben ismert

atom, más atomfajták magvai bizonyos számú protonból és elektrontól állanak, ahol természetesen mindig az elsők vannak túlsúlyban. A heliumnak a második legkönnyebb atomnak egy négy protonból és két elektrontól áll, azaz két kötőelektronnal, éppen úgy, mint az alfarészcsekék.

Minden más atomfajtáknál egészen az uránig, amelyek az összes atomok között a legnehezebbek, a magvak az atom sulya szerint számos csoportból vannak összeállítva, minél nagyobb tömegű a mag, annál nagyobb a keringő elektronok száma. Más szavakkal: Minél nagyobb a mag fölöslege protonokban, annál több negatív kísérő kering körülötte. Ez még is fenntartja az atom állandóságát. Egy elemnek az atomsulya tehát a mag protonjainak a feleslegétől függ. A kémiai történetében itt találjuk először az első egyszerű feltevést arra a kérdésre, hogy miért különböznek egymástól az atomfajták.

(Folytatása következik).

A DENEVÉR VAGY A MÉH?

A denevér olyan állat, amely éjszaka repdes, nappal pedig elrejtőzik. Az egyetlen emlős állat, amely tud repülni. Repülése zajtalan. Ujjai közötti hártája bolyhos és finom idegekkel átszőtt, amelyek sűrűbb levegőben mintegy ösztönyszerűleg figyelmeztetik, hogy egy olyan tárgyhoz közeledik, amelyet jó lesz elkerülni. A denevér teljes biztonságban repül, épületek, fák, sziklák stb. között, anélkül, hogy ezekben beleütközne. Mivel fülei olyan nagyok, és rendkívül érzékenyek, a tudósok azt hiszik, hogy olyan zajt is meghall, amelyet az emberi fül nem képes. Egyes denevérek oly kicsinyek mint az egér és egyeseknek olyan nagy szárnyaik vannak, hogy kifeszítve öt láb szélesek. Annyi fajta denevér van, mint ahány fajta alkeresztyénség létezik — körülbelül négyszázötven.

Az ó-világ denevérei gyümölcs és rovar-evők; a nyugati félgömbön élő denevérek kizárólag rovar-evők. Nem tudnak járni, hanem vagy repülnek, vagy csuszognak. Nappali pihenőjük alatt fejükkel lefelé csüngenek. A népies mondás, hogy olyan „vak mint a denevér“, ezen a tényen alapszik, nem mintha a denevér teljesen vak volna, hanem hogy olyan vak, mint egy denevér, azaz a szemhártájának az a része, amely a fényt felfogására való, nincsen nála kifejlődve. Ez a tény magyarázza meg, hogy miért adott a természet a denevéreknek olyan sűrű ideghálót, mely lehetővé teszi neki, hogy lássa, merre kell repülnie. Azt mondják, hogy egy teljesen vak denevér egy olyan szobában, amelyben kötelek igen sűrűn voltak kifeszítve, úgy repdesett, hogy egyetlen egyet sem érintett meg.

A méh olyan rovar, amely kasokban (kaptárakban) él, bennmarad a sötétben vagy pedig, ha úgy tetszik neki, röpdés a napfényben. Körülbelül háromszáz fajta méh van. Egyesek lusták, azonban majdnem a legtöbb olyan szorgalmas, amilyen csak a méh lehet. A méheket a méz teszi érté-

kessé; e mellett virágról-virágra szállva, a méhvénnyel megtermékenyítésével is rendkívül hasznossá teszi magát. A fulánk szempontjából nem valami kedves teremtes, annak dacára gondolkell viselni és sohasem szabad elpusztítani.

Hogyha vannak méhek, amelyeket el kell pusztítani, úgy ezt maguk a méhek végzik el. A heringyenélők — sohasem dolgoznak, sem nem fiznek. A rajzás idő letelte után a dolgozó méhek megölik őket. Hogyha elégséges az élelem és háztartás jól van ellátva, úgy megengedik, hogy néhány ingyenélő is kiteleljen, ami azt bizonyítja, hogy a méhnek van szive. A dolgozó méh a nőstény; ő végzi el amit a derék asszonyok szoktak elvégezni: gondoskodik az élelmiszerről, takarít és a kicsinyeket, védi az otthont, és tartja rendben. Ebben a női kormányzásban a királyné a fő. Ő a méhnevezet legfőbb fenntartója, ő rakja a petéket, naponta vagy 4000-et és minden idegenben 2—3 rajt termel ki.

Vannak emberek, akik a denevérekhez, és vannak, akik a méhekhez hasonlítanak. Vajjon melyik osztályhoz tartozik mindenikünk?

Vannak olyan lelkek, amelyek vájkálnak az emberi hagyományok posványában és úgy beszélnek, hogy kifürkészhetetlenek. Kapaszkodnak az elavult logika gerendáiba, és fenntartják a lenn vannak. Az élet tragédiái, az újságok botránykronikája, a válóperbiróságok, szerződésszegések, háborus borzalmak, alhírterjesztők, szennyeződalom, mások bajaival való törődés, maguk pedig valami természetes dolognak tartva — töltik az időt. Ezek a rovar-evők alacsony gondolatállamban élnek, aláássák a jellemüket és magukhoz hasonló utódokat nevelnek fel.

Vannak azután mások, akik szeretik a napfényt, akik mindenben az édeset keresik, akik nyitott szívűek, akik egyenesen és emelt fővel járnak, és gondolkodnak és bölcselkednek, akik mindenből mézet hoznak ki. Az élet szépségei, az ott-

szellemessége és boldogsága, a tisztaság és becsület az üzleti életben, a béke szentsége, a szentéges légkör tisztasága és általában a nemes dolgok foglalkoztatják őket. Valóságos örömet hoznak mások sikerein és előrehaladásán. Megszáraztatják a megtört szívüeket, segítenek a beteg és enyhítik azok testi és lelki fájdalmát, akikkel összejönnek. Ezek valósággal méztermelő, szeretik a természet szépségeit, tisztelik a Nagy Teremtőt, tanulmányozzák az ő gondolatait és hatalmas műveit, fűződnek az isteni napsugárban és kisugározzák a mennyei bölcsesség melegségét és szeretetét mindenüvé. Ezek himporozzák a termékeny mezőket és a fejlődő termést az emberiség áldására.

AZ ÓRIÁSOKRÓL SZÓLÓ BIBLIAI TUDÓSÍTÁS MEGERŐSÍTÉST NYER

Egynéhány hónappal ezelőtt egy hírlapból olvastuk, hogy Hubard Sámuel egy tizenegy láb magas (valamivel több 3 méternél) megkövesedett emberi testet talált. Ebből mi azonnal felismertük, hogy ez az óriás bizonyítékképpen tartatott meg az I Mózes 6:4-ben felemlített korecs nemzetségből, a mitológia félistenei közül, akik mint a bukott angyalok apától és emberi anyától kelesivadékok jöttek létre s az özvívízben—isteni ítélet következményeképp—elpusztultak, mivel szarnokoskodva hatalmaskodtak a földön a bibliai tudósítás szerint.

Hubard S. urat levélileg felkértük—a lelet iránti nagy érdeklődésünket közölve, hogy a részleteket velünk közölje. Valamint címére megküldöttük: „Beszélhet-e élő a halottal?” J. F. Rutherford bíró könyvét, melyben az angyalok elbukásának valamint a föld légkörébe való száműzetésüknek történelme tárgyalatik.

Hubard S. úr szeretetreméltóan a legrészletebben válaszolt a jelen pillanatig észlelt érdekes dolgokról. Részletezéséből vettük tudomásul, hogy egy újabb expedíciót van szándékában megszervezni, mely jobban mélyére hatoljon a dolgoknak.

Tudósítása a következő:

„Érdekesítő levélét, valamint Rutherford bíró könyvét megkaptam. A megjelölt lapoldalatokat nagy érdeklődéssel olvastam, valamint meggyőződtem arról, hogy az óriások, mint az angyalok példái,—melyekről a biblia tudósít—valamint a bibliai tudósítás között összefüggés van. A Conan Doyle nevét is említve láttam Rutherford bíró könyvében. Conan Doyle nemrégiben járt itt San Franciscóban, én meglátogattam őt és megmutattam neki a Canyonban* általánosan megtalált faliképét a dinosaurusznak. Ez rendkívül érdekelte őt és azonnal felismerte, hogy itt bizonyosan fajta leletről van szó, melyet Angliában szülőföldje közelében találtak.

A Biblia reászorja a fényt a színre. Egy szép napon a denevérek mind eltűnnek és a világ méhekkkel telik meg. Az Ur-ország, amelyért oly régen imádkoznak, elközelget. Ezzel jön majd mind annak az elpusztulása, ami nincs összhangban az igazsággal és a jósággal. Hogyha bánatnak minket a most történő változások—a sokáig élt hitek és gyakorlatok—ennek oka az lehet, hogy van valami bennünk a denevérből. Azonban ha áttudjuk ütni a tekintetünkkel a sötét felhőket, ha meg tudjuk látni az ezüstös fényt, ha fel tudjuk ismerni Isten ujját a történő eseményekben, ha élvezhetjük a változását és szépségét és ha boldogok tudunk lenni az emberiség kedvéért, ez onnan van, mert van valami bennünk a méhből.

Ezen titokzatos, megkövesült alakokra vonatkozólag az ön nézetét is közöltem vele és az említett bibliai tudósítás nagyon érdekelte. Valamint tessék megfigyelni Bankroftot, hogy mit mond az 5. kötetben: „A Csendes óceán partjain elterülő államok (Pacific-állam) bennszülőiteiről”. Ezt mondja: Egész Peruban megerősítik azt a legendát, mely itt el van terjedve,—mondja Gascillaso de la Vega—hogy „némi óriások jöttek át a fok felől a tengeren nagy kákavenyigéből készített csónakokban, melyet most Szt. Helénának neveznek. Ezek az óriások rendkívül magasak voltak, olyannyira, hogy egy közép nagyságú ember csupán a térdhajlásukig ért. Hosszú, hullámos hajuk vállukat takarta. Szemeik akkorák voltak, mint valami csésze és természetesen testüknek minden része hasonlóképpen kolosszális nagyságú volt. Az óriások szakáll nélküliek voltak, némelyek meztelenek, mások vadállatok bőréből készített ruhákban. Asszony nem volt velük. Partraszállásuk után a sivatagban helyezkedtek el és mély kutakat ástak a sziklákba, melyek mind a mai napig kitűnő vizet szolgáltatnak. Rablásból éltek és mihamar elpusztították az egész országot. Oly nagyon falánkok voltak a monda szerint, hogy egy magában annyit evett, mint ötven más rendes ember. Könyörtelenül kizárták a közelükben lakó embereket és brutális erőszaktevételeikkel megölték az asszonyokat. Miután sok időn keresztül szarnokoskodtak a földön és minden tekintetben rendkívüli dolgokat műveltek, hirtelen az égből lecsapó tűz pusztította el őket.” Az ósnépektől származó ez és más ehhez hasonló hagyományokat a bibliai tudósítás megerősítéseképp tekintem és azokat nem kellene figyelmen kívül hagyni. Ezek az emberek egy Kelet-Islandból szétugratott maradék voltak vagy Tierra del Fuego-ból menekültek—Mayellan leírása szerint, ahol egykor az óriásoknak egy nemzetsége élt, amit neki azonban senki sem akart elhinni.

Bővebb informálás végett egy levél másolatát mellékelem, melyet Hollywoodból kaptam és egy rövidke közlemény, amely megerősíti az én felfedezésemet.

* Canyon, helyesebb kifejezéssel, mint a spanyol Canonmod: Canyon, a neve azoknak a szűk és nagyon mély, gyakran függőleges falú völgyeknek, melyek Észak-Amerika nyugati síkvidékei képezik a vízszintes rétegesett kőalakulatok.

A lenyomat meglepően hasonlít a Spanyolországban Alperában egy barlang falán talált kőmetszethez. Ebben a spanyol barlangban talált rajzok tipikus amerikai indiánok—fejdisszel, sashorral és az összes jellemző ismertető jelekkel. Ez nemde arra a feltevésre jogosít fel, hogy valamikor Amerika és Európa között egy földszáv létezhetett? Az Atlanti kontinens süllyedése valóban az I. Mózes könyvében leírt özönvíz tünete volt-e egy olyan borzasztó katasztrófa, amely a föld összes népeinek történelmébe bevésődött?

A térképre vonatkozó kérését szívesen teljesíteném, de eddigelé még nem láttam egy jó térképet arról a vidékről. A nagy Canyon háromszög geológiai térképei csak egy kis szöveget mutatják a Supai Canyon-nak. Ezek teljesen hozzáférhetetlenek. A Supain található jelzések, melyek arra engednek következtetni, hogy egy térképet vettek fel, de én kétségbevonom, hogy valaha is az kiadatott volna.

A következő utamon szeretném, ha egy nemzetközi tekintélyű tudós volna velem hasonlóképpen a Los Angelosi muzeumtól. Fischer ur fog elkísérni, aki a La Brea rétegeiből kiásta a leletet. Együttal ő lenyomatokat fog készíteni a falra metszett iratokról és alakokról. Az indiánusok még más helyek felől is beszéltek nekem, ahol szintén található feljegyzések és lábnyomok, amelyeket én még nem láttam. Azt hiszem azok is jelentőségteljesek és vizsgálat alá kellene vétessenek.

Magam felől szolgáljon felvilágosításul: én a nemzeti földrajzi társaság alapítójának, az elhalálozott Gardiner Greene Hubbard-nak vagyok az unokája. Nagybátyám Charles Eastis Hubbard az Amerika-bostoni telefon és telegráf társaság igazgatója. Magam pedig a pacific telg. és telef. Cop. igazgatója vagyok.

Mr. W. D. Ten Broeck 1640 Gardener Str. Hollywood, California—levélmásolata.

Tisztelt Hubbard úr!

Fogadja köszönetem kifejezését az augusztus 6. kelt leveléért és a csatolt kivonatokért. Az ön által közölt tudósítás a Los Angelosban mindeddig közölteknel sokkal érdekesebb. Annak lehetősége, hogy valamikor élhettek óriások a földön, már évek óta érdekel engem. Ebben a tudományt foglalkoztató sok problémának megoldását látom, Miértis, mint valami morzsálékot gyűjtöttem össze tudományos tényeket, legendákat és mitológiát, melyek e feltevés mellett vagy pedig ellené tanuskodtak. Ön kétségkívül tudja, hogy történelmi szempontból is, okkal hihető, hogy óriások maradványai találtattak és vétettek vizsgálat alá. Philostratos két lelet felől beszél, melyek közül az egyik 22 cubits és a másik 12 cubits (egy cubit=45—50 cm) hosszú volt. Plinius, Plutarchus és Pausanino írásaikban valamennyien megemlékeznek ily leletekről. Pergues Abbé bizonyítása szerint Görögország vulkánaiban, Thera-szi-

get tőszomszédságában találtak óriási méretű csolnakokkal óriásokat nagy kövek alatt eltemetve.

Valószínűleg ön sokféle források felett rendelkezik, melyekből kimerítheti a szükséges anyag ezirányú kutatásaiban. Minélfogva nem tudom, hogy szolgálhatok-e önnek az ön hazájából származó következő két tudósítással. Ezen dolgok elötte ha már ismerősek, úgy buzgóágomért becsánatot kérek, mivel ezen a sötét területen tudományos vizsgálódásoknál segélyére szeretnék lenni.

Mintegy 50 év előtt E. P. West bíró nyugati missouri ezredeiben számtalan golyó formájú kőhányást talált, melyeknek konstrukciója hasonló az Ohióban és Kentucky-ban találtakhoz. Az ország akkoriban a következőkben számolt be.

„West bíró, mintegy két héttel ezelőtt egy letre bukkant, melyet a társulat más tagjai is tudomására hozott, akik elkísérték a földnyáshoz és a föld felszíne alatt nem is nagy mélyen, két csontváz maradványait találták. Csontok rendkívül nagyok. A koponya, amelyben nincsen széthulva, rendkívül nagyságú. Lábszárcsont olyan nagy, mintegy lóé. Az expedicióban résztvett urak véleményüket ezideig nem közölték. Mindazonáltal, határozottan megerősítést nyert, hogy ezen csontozatok egy része kipuszult óriási ember fajtól származnak.

Az „Amerikan Anthropologist“-ban közölt másik tudósítás, egy Birchurod Wisconsinban talált kőfejéről számol be, mely közszert van téve a Missouri Historical Society-ban, körülbelül 70 cm. hosszú, 35 cm. széles, 28 cm. magas és 300 fontot nyom.

Nagyon érdekes a Dinosaurius képéről származó tudósítás és melyet a megkövesedések vidégéről találtak. Valamint a kinaiaknak is vannak tudósításaik, melyek ezen történelemelőtti színyetegeket ábrázolják.

Mialatt a modern tudomány általában a kőnyitások felsorakoztatását tartja céljaul, ily nyeknek hajdanában való létezésére vonatkozólag—előttem mindig annak a megfejtsébe lebeg, hogyan keletkezhetek ezek a képek. Erre valószínűleg három feltevés lehetséges: Ezek a képek vagy a művész fantáziájának szüleményei, vagy abban a korban éltek tudósok, akik megtalálták a megkövesült maradványokat és azokat helyreállítani voltak képesek, vagy azon szörnyetegek egy időben éltek emberek, akik képesek voltak tudósítást hátrahagyni az utókornak. Ez utóbbit tartom a legvalószínűbbnek.

Ön előtt bizonytal sok dolog nem lesz az azok közül, amelyekről irtam, miért is nem akar még hosszabba nyulni. Nagy örömmre számolgálna, ha időről-időre érintkezhetem önnel, mert meg tudása végett, hogy hova fog fejlődni az ön vállalkozása. Azt hiszem, hogy nem nagyvív kellenie a tudományos elszigeteltség és értelessen guny ellen szaladnia az ön leletének elismerésben részesülte előtt.

Wm. D. Ten Broeck

„AZ IDŐK JELE“

„És lesz nyomoruság, melyhez hasonló nem volt és nem is lesz mióta népek kezdtek lenni.“

„A szovjetszavak alatt.“ — Kolduló parasztkok a shezö arisztokraták. — Georg Popoff-tól a „Kasseler napilap“-ból.

Anyomornak megrázó ecsetelése, mely Szovjet-országra egyformán sujtott parasztot és arisztokratát, a frankfurti Societás kiadásában megjelent „A szovjetszavak“ című könyvből lett átvéve. Georg Popoff ismert nevű író a Szovjet-országból származó korábbi közleményeit újabb tétélekkel és fényképfelvételekkel egészítette ki. Így lett belőle egy könyv, mely kimondott politikai tendencia és valamely tevékeny elmélettel átítatott előítélet nélkül a bolsevista birodalom kulturális és gazdasági köznapi képét mutatja be.

A különböző típusú sokféle alakok közül, akiket százszámra lehet találni Moszkva utcáin, nevezetesen egy lerongyolódott asszony kelt feltűnést, akivel a legkülönbözőbb városrészekben, de különösen Arbat-ban, az egykori arisztokrata negyedben lehet találkozni. Valóban a feltűnésnél is különösebb jelenség egy koldusnő. Az arcán azonban az egykori szépség nyomai és nemes vonásai fedezhetők fel. Csakhogy ennek az asszonynak a ruházata annyira csodás, hogy kirívó ellentéte a finom, előkelő fejtípusnak. A meztelen lábakon óriási nagyságu, teljesen lerongyolódott férfiszizmák, melyekből meztelen lábujjak látszanak ki. Didergő testét lisztes-zsákokból saját-készítményű kabátba burkolta. A nyaka körül egy piszkos kis hermelinstola van csavarva. A fején egy átázott, pár szál struccotollal díszített nyári kalapot visel. A hátán egy hátizsák van, amelyben kenyeret, fát és egy s más lim-lomot szokott hordani. A jobb kezében nálánál egy majdnem kétszer nagyobb vándorbotot fog.

Már évek óta így rója, lassan lépkedve—mint valami vándor zsidó—az utcákat, tulságos nagy szizmáival csoszogva a kövezeten. Botjával minden lépésnél erősen döngeti a földet. Csak az utcasarkokon áll meg egy pillanatra, mindkét kezét az ég felé tárja és kétségbeesetten, panaszosan, artikulátlannal jajgat. Némelyek adományt nyújtanak neki. Mások pedig megrendülve fordulnak el tőle, továbbhaladva utjukon, mivel a saját nyomoruságukat látják visszatükröződni ezerszeresen megduplázva ebben a koldusasszonyban, mert alig hat évvel ezelőtt még ugy ismerhették ezt az asszonyt, mint a moszkvai társaság legelőgansabb, leggazdagabb és legelőkelőbb urgyeget, mert ez a koldusnő, aki nem csupán férjét, vagyonát, szépségét és mindenét, sőt szegényeszelét és józan gondolkodását is elveszítette — Trubeckoj főhercegnő. Eszeveszetten, reggeltől estig járja az egykori „arisztokrata“ utcákat, melyeken

valamikor ünnepélyről-ünnepélyre, kettős fogatú hintóban kocsikázott.

A háboru minden országban hihetetlenül megszorította a szűkölködők, a lenézett szegények és koldusok számát. De a világ egyetlen országában sem oly nagy a nyomora és száma e szerencsétleneknek, mint éppen Oroszországban, mert a rombolás hullámai sehol sem csaptak oly magasra fel, mint itten. Most kezdenek elsimulni, s a bolsevisták államhájója kezd csendesebb vizeken evezni. De csak most kezdik észrevenni hajótörötteknek a valóban ijesztővé szaporodott nagy számát, akik mindenfelé reménytelenül, céltalanul bolyonganak.

Valamikor Indiát nevezték a koldusok országának. Utazók beszélték, hogy őket ott mindenfelé tucatszámra és százszámra ostromolták meg a koldusok. Én sohasem voltam Indiában, de azt hiszem, hogy manapság Moszkvában több a koldus, mint Kalkuttában. Elsősorban itt található az éhségsujtotta vidékek menekült serege. Csak aki itten járt, ezen borzalmas nyomor sujtotta vidékeken és a Volga mentén, valamint Uralban és a saját szemével látta ezeket a félmeztelen, félig meggémberedett alakokat, képes megkülönböztetni ezen nyomorult éhezőket a betörő típusoktól, melyek ama népnymorból értik, hogy kell kereskedést üzni.

Sajnos—Moszkva utcáin az „éhezőknek“ több mint fele valóban éhező. Beesett arcok, csontvázig lesóványodva, tetves és arcba csapzott hajjal, egész testükben reszketve és kékre fázva kóborolnak ezek a szegények minden uccasarkon; a hóban és az utca szennyében fetrengének vagy a járókelőknek lábai elé buknak reménytelenül. Ezek a valóban éhezők ellentétjei azoknak, akik toladóak és éhezőknek tettetik magukat. Sohasem lázongnak, megtört, akaratnélküli gyenge bábok.

Ezek egészen más kategóriába tartoznak a „professzionista éhtípusok“. Ha pár hétig Moszkvában él az ember, mindnyáját személyesen meglehet ismerni. „Minden európaias öltözeti“ egyént a petrovkánál már megszólít egy piszkos öltözeti nőszemély és kitarotán sarkalja jó darab uton. Már hónapok óta azt az egy nótát fujja: „A Volgától menekültem éhen pusztulok el, öt gyermekem tifuszban haldoklik otthon“, stb. Ha elutasítja az ember és értésére adja, hogy már jól ismeri, nem esik zavarba, hanem dühtől tajtékozva kiált az idegen után: „Én meghalok és te nyomorult parazita tetszelegsz magadnak, hogy vinne el a cséka, te átkozott!“

(Folytatása következik).

KÉRDÉSEK ÉS FELELETÉK

KÉRDÉS:

Tekintettel arra, hogy Istenbe vetett hitem néha megrendülni látszik, szüldárd bizonyítékot szeretnék nyerni Ontól Isten létezésére vonatkozólag, hogy e bizonyíték által a lelkemben fel-felmerülő kételkedés ködét eloszthatnám.

FELELET:

Isten létezésének bizonyítéka — mint az apostol is mondja — elsősorban is saját létünk, „mert Ő általa élünk, mozgunk és vagyunk.“ Ha elvonja tőlünk az életfenntartó elemeket, úgy létünk megszűnik. Minden életmegnyilvánulás Isten létét hirdeti. Senki sem képes kivülről életet előállítani. A buzaszemnek bár tudjuk az összetételét, de arra nem vagyunk képesek, hogy csak egy csiraképességgel bíró buzaszemet is előállíthassunk. Az élet princípuma — maga az Isten. Ő teremtette az első embert az ő képmására, aki bár nem látta Istent, mint mi nem láthatjuk, azonban legkevésbé sem kételkedett abban, hogy őt, az ő atyja, Isten teremtette.

Hogy Isten személye láthatatlan, ez még nem bizonyítja nemlétét. Több dolog van, amit nem látunk, de elhisszük az ésszerűség alapján. Ez alapon egy gyermek sem kételkedne atyja létezését illetően, ha sohasem is látta volna az ő atyját. Ha télen a hóban emberi nyomokat látunk, ésszerűen következtetünk az ember létezésére. Isten „lábnyomait“ csak a balgák nem veszik észre; az igazán bölcsök azonban, úgy ön magukban, mint a természet egész birodalmában föl ismerik ezt.

Ha egy épületet látunk, úgy nem vonjuk kétségbe, hogy építő-mester működött közre annak felépítését illetően.

Pál apostol mondja ismét Isten létezésére vonatkozóan: „Aki teremtette a fület a hallásra, Ő nem hall-é? Aki teremtette a szemet a látásra, Ő nem lát-é?“ Aki adta nekünk a felfogó képességet, az erkölcsi értelmet: a jó és rossz megkülönböztetésére való képességet, vajjon Ő nincs tulajdonában ezeknek?

Származhatik-e öntudatos lény öntudatlan atyától? A süket és vak természet hogyan jött ahhoz, hogy hallási és látási képességgel ruházzon fel? Hogyan tudhatta szerveimet oly csodásan elrendezni? Honnan tudta e szervek mindenikének külön rendeltetését, célját stb.? Hogy juttatott öntudathoz, amikor önmagának nincs öntudata?

Hogyan tudhatta az öntudatlan természet előre, hogy a levegőben, vízben, az állati és növényi termékekben minő elemek szükségesek az emberi élet fenntartása céljából? S mindezek előállításáról hogyan gondoskodhatott?

A világegyetemben mindenütt bámulatos összhangot, rendet és céltudatosságot látunk. A nap pontos időben kel fel és nyugszik le, amint az előre ki van számítva a csillagászok által.

Pontos meghatározását adják a nap- és holdfogyatkozásnak, s az tényleg másodpernyi pontossággal megy végbe. Talán a csillagászoknak tulajdonítható-e a rend és összhang, amelyet eképp megnyilvánulni lá-

tunk? Semmiképen sem! A csillagászok csupán kópírozzák a természet rendjét, de e rend szerzője Isten, a nagy és bölcs Alkotó. Avagy — kérdem — csak egy pillanatra is feltételezhetjük, hogy ez a csodálatos rend és összhang, egy öntudatlan anyag következménye volna, anélkül, hogy egy értelmes Teremtő volna annak szabályozója?

Több ízben hallani e megjegyzést: „Kérem, Ön hiszi tán, hogy Isten kezével tartja fenn a bolygókat? Olyan naiv egyén Ön? Hát nem tudja, hogy a nehézkedési törvény alapján állanak fenn a bolygók?“ (Az azonban nem tudja megmondani, hogy mi is az a nehézkedési törvény és még kevésbé gondolkodik afelett, hogy ki állította fel e törvényt?)

„Szegény, naiv ember“ — mondjuk mi — ahelyett, hogy gondolkodni kezd, „bírálgatni“ kezd, ő már tanult gimnáziumokat, egyetemeket végzett egy kézlegyintéssel, cinikus mosollyal ajkán halatva éreztetve „fölnyét“, s még arra sem méltán a „nemtanult“ egyént, hogy véleményét meghallgassuk.

Mi „laikusok“, azt kérdezzük tőle: Föltétlenül szükséges-e valamilyen nagy horderejű munka kivételéhez, hogy kezünket használjuk? Avagy nem igaz-e közmondás: „Többet ésszel, mint erővel?“ Kérjük: Ki az úr? Aki kezével kénytelen végezni munkáját, vagy akinek van eszköze munkája végrehajtás céljából?

Alárendelt szolgálja a természeti erőket, aki nem rendelkezik az erők felett, de önmagára támaszkodva, hogy minden munkáját önkezeléssel végezze el. Amikor ezek az ugynevezett „tanult“ emberek dicsőítik azt az egyént, aki a technika fejlődését tesz, ugyanakkor egykedvűen halasztja el a Teremtő munkája mellett, aki hatalmas teremtő erők felett rendelkezik.

De világítsuk meg ezt egy gyakorlati példával. Tegyük fel, hogy egy gépházba megyünk, ahol látjuk a gépek szabályos működését a villamoserő által. Talán fogunk talán szólni: „Tisztellek villamos erő, hajtsd a gépet?“ Némely balgák elragadtatásukban talán így szólnának, a gondolkodó egyének azonban — ha nem is látnák ott közvetlen azt az egyént, aki ezt az erőt a természet műhelyéből kiaknázza — szép eredménnyel tudja munkája végrehajtásánál alkalmazni, — tisztelettel ejtenék ki a nevét annak gépésznek, aki az emberiség hasznára ily erőt alkalmazott ki a természet műhelyéből.

Hasonlóképpen, midőn látjuk a természet nagy munkáját különböző erők által működni, mi abban a „gépész“, a hatalmas Alkotó „kezet“ látjuk s nem a világegyetemben előtt borulunk térdre, — amely csupán az öntudatlan eszköze Istennek, — de ösztönszerűen imádjuk a nagy „Gépészt“, azt a „SZENT KEZET“ aki ezeket az erőket a térbe helyezte a mozgás törvényével.

Gondolkozzon Ön ezek felett, s Istenben vetett hitét minden bizonnal meg fog erősödni; s aztán kutsimateljesen a Bibliát.